

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: sandra.lennander@regeringskansliet.se

Yttrande över förslag till förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus

Er beteckning: dnr KN2023/02548

Allmänna bestämmelser, 1 – 2 §§

Det bör förtydligas vad som avses med eluppvärmning och om byggnader med värmepumpar ska anses eluppvärmda.

Förutsättningar för bidrag, 3 – 5 §§

Länsstyrelsen anser att förordningen bör kompletteras med villkor att energieffektiviseringsåtgärden ska utföras i enlighet med plan- och bygglagens krav på varsamhet och förbud mot förvanskning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Förslaget redovisar inte de konsekvenser som kan uppstå vid energieffektiviseringsåtgärder på kulturhistoriskt värdefulla byggnader, fast bidraget även omfattar dessa. Detta kan leda till negativa påverkan på kulturhistoriska värden då det enligt förslaget inte finns någon uppföljning av varsamhetskravet och förvanskningsförbudet. Framför allt gäller det åtgärder som tilläggsisolering och byten av dörrar och fönster. Detta kan få stor påverkan på byggnaders värdebärande uttryck och karaktärsdrag och kan motverka målen för God bebyggd miljö enligt Agenda 2030 och politiken Gestaltad livsmiljö.

Genom resurssnåla förbättringsåtgärder på befintliga byggnadsdelar, såsom fönster och dörrar, anser Länsstyrelsen att klimatskärmen kan förbättras med nettonollutsläpp av växthusgaser, samtidigt som kulturhistoriska värden tillvaratas. Länsstyrelsen bedömer att föreliggande förslag till stöd för åtgärder på klimatskärmen dock inte uppmuntrar ett cirkulärt förhållningsätt utan snarare leder till resurskrävande åtgärder som riskerar att öka klimatavtrycket. Detta framgår inte i förslagets konsekvensanalys och denna behöver därför nyanseras.

Det finns idag omfattande kunskap och metoder för att arbeta med energieffektivisering i äldre byggnader. För att minska målkonflikter och underlätta i avvägningen mellan energibesparing och bevarandet av höga kulturvärden anser Länsstyrelsen att det behövs kompletterande information och riktlinjer som vänder sig till småhusägare.

Länsstyrelsen ser gärna att det preciseras i förordningen vad som avses i 5 § med att ett utrymme inte har värmts upp tidigare. Om det finns någon tidsaspekt att ta hänsyn till kan detta med fördel lyftas i förordningen.

Bidrag till konvertering, 6 – 10 §§

Länsstyrelsen ifrågasätter de begränsningar för fjärrvärmeanslutning som framgår av 7 § punkt 1 och 2.

Kravet i punkt 1 gör bidragsansökan svårare och länsstyrelsens handläggning mer komplicerad. Vid en fjärrvärmeanslutning kommer sannolikt fjärrvärmen svara för större delen av värmebehovet utan att detta särskilt behöver kontrolleras.

Kravet i punkt 2 innebär att fjärrvärme ska svara för hela det årliga behovet av tappvarmvatten. Det medför en onödig begränsning för sökande som använder solfångare/solceller för uppvärmning av tappvarmvattnet.

I 8 § används begreppet styrbar värmepump. Länsstyrelsen anser att ordet ”styrbar” behöver definieras.

Bidrag till klimatskärmsåtgärder, 11 §

Enligt förslaget är det tillräckligt att åtgärden leder till ett minskat energibehov. Länsstyrelsen anser att då det inte finns någon miniminivå på energiförbättring finns det en risk att bidrag lämnas för kostsamma åtgärder som ger mycket liten energibesparing.

Enligt förordningsförslaget är ett småhus som konverterats efter den 8 november 2022 berättigat till bidrag. Länsstyrelsen anser att det är otydligt om det är ett krav för bidraget att småhuset redan har konverterats eller om det är ett undantag från kravet i första stycket (att bidrag får ges till småhus med el- eller gasuppvärmning).

Bidragets storlek, 12 – 13 §§

13 § behöver förtydligas vad som avses med att en kostnad inte är bidragsberättigad till den del den täcks av en utbetalad försäkringsersättning.

Ansökan om bidrag, 14 – 15 §§

För att säkerställa varsamhetskravet och förvanskningförbudet så anser Länsstyrelsen att det bör finnas en föreskrift att bidragsansökan ska innehålla beviljat bygglov eller startbesked för bygglovspliktiga respektive anmälningsskyldiga åtgärder. För åtgärder som inte är bygglovs eller anmälningsskyldiga bör varsamhetskravet och förvanskningförbudet säkerställas på annat sätt.

Då energieffektiviseringsåtgärder även kan påverka byggnadens tekniska egenskaper (brandskydd, ventilation, fukt mm) är det lämpligt att beviljat bygglov respektive startbesked bifogas bidragsansökan.

Länsstyrelsen anser att tidsfristerna i 15 § bör förlängas så att bidragssökanden får rimlig möjlighet att ansöka i tid. De tidsfrister som anges när en ansökan senast ska komma in till länsstyrelsen medför att tiden från när förordningen träder i kraft till sista ansökningsdag i vissa fall blir väldigt kort.

Utbetalning av bidrag, 17 – 19 §§

För energieffektiviseringsåtgärder som kräver bygglov eller anmälan anser Länsstyrelsen att slutbesked bör bifogas ansökan om utbetalning av bidraget. Detta för att i möjligaste mån säkerställa att åtgärden uppfyller gällande krav i bygglagstiftningen.

Allmänna synpunkter

Genom förordningsförslaget används begreppen ”ges” och ”ges in”. För att bättre tillämpa klarspråk anser Länsstyrelsen att detta bör ändras till ”lämnas” och ”lämnas in”.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med bygghandläggare Stefan Kvarnström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsantikvarie Fredrik Sandberg och handläggare Vide Persson medverkat.